

ΑΛΙΜΟΝΟ

Χρόνια είναι τώρα που προσπαθοῦνε νὰ δώσουνε μιὰν ἐξήγηση στὸν προερχομὸ τοῦ σχετλιαστικοῦ ἀλιμόνο. Οἱ ἀπλοῦκες ἐτυμολογίες που δοθῆκαν, ἔξὸν ἀπὸ τὴν λέξι ἐδῶ δὲν ἀξιοῦνε τὸν κόπο οὔτε νὰ τις ἀναφέρει κανεὶς.

Ἡ μόνη σωστή, ἡ μόνη ἀληθινή, ἡ μόνη ἀτράνταχτη ἐτυμολογία εἶναι ἀπὸ τὴν ἔδωκε ὁ Καθηγητὴς Ν. Πολίτης στὶς παροιμίες του (τομ. Α' σελ. 503-4).

Τὸ ἐπιφώνημα εἶναι παρμένο ἀπὸ τὴν τηλεφωταία κροαγγὴ τοῦ Ἰησοῦ: «Ἡλί, ἡλί». (Ματθ. κς'. 46).

Ὁ ἡλί! = ὦ Θεέ! Ὑπάρχει στὴ Σύμη ὡστα σήμερα ὁ ἰδιωματικὸς τύπος ὦ λῖς δηλ. ὦ ἡλί — ὦ λῖ (πρόβλ. βοηθῶ — βοθῶ, ρότιδι — ρόδι, τὸ εἶχα — τὸ ἔχα κτλ.), γίνεται δηλαδὴ ὁ συντραβηγμὸς, που λέμε, (ἀρχ. συναλοιφή) Γρ. Φιλ. σελ. 547. Ὁ λῖ — ὦ λῖς μετὸ ἐπιρρηματικὸ «ς» στὸ τέλος (πρόβλ. ἀντί — ἀντίς, ὄχι — ὄχις, δηλαδὴς, ἐπειδής κτλ. Γρ. Φιλ. § 1625).

Ὁ ὦ ἡλί! = ὦ Θεέ. Τὸ ὦ τὸ κλητικὸ ἔνεκα τὸ φυσικὰ μακροχρόνιο ξεφώνισμά του ἔχει γίνει οὐ. (οὐ Γιώργη, οὐ Μαρία. Στὸ Χαράμι τῆς Κύκως).

Ὁ ὦ ἡλί στὸ Βατικανὸ κώδικα τῆς συλλογῆς τῶν Βυζαντινῶν παροιμιῶν, (γράφεται οὐ εἰλί), (κοίτα τὸ βιβλίον τοῦ Ν. Πολίτη που εἶπαμε).

Ἄ ἡλί = ἄ Θεέ, Στὸν Ταυρινὸ (αὐλή) καὶ στὸν Ἀθωνικὸ κώδ. (ἀ ἡλί).

Καὶ τέλος ἀπλὰ ἀλλ' στὸν Περισιάνικο καὶ στὸν Ἀθωνικὸ. (Οἱ διαφορετικὲς γραφεὶς στὰ μεσαιωνικὰ κείμενα φῶς φανερά πως καμιά σημασία δὲν ἔχουνε).

Ἐξὸν ἀπὸ τοῦτα ἔχουμε τὸν Κεφαλοντικὸν τύπον ἀ γλί που δείχνει ἀφιλονίκητα πως ὁ ἀρχικὸς τύπος εἶτανε ἀ ἡλί, γιατί στὴν Κεφαλονιά τὸ ἰ ἀπὸ τοῦ νεοελληνικοῦ διφτόγγου ἔχει ἀδρύνει σὲ τέλειο λαρυγγικὸ γ πριν ἀπὸ ἕνα ὀπωδηῶτε δοντοπόροτο προστιθέμενο φτόγγο (σφμαῖνο). λ. γ. ἀ ἰ τὸς — ἀ γ τὸς, ν α ἰ δ ε ἴς — ν α γ δ ε ἴς, τ ἀ ἔ ν ἀ ν τ ἰ α — τ ἀ ν ἀ ν τ ἰ α — τ ἀ γ ν ἀ ν τ ἰ α καὶ ἀπ' ἀπὸ ὕστερα ἀ γ ν ἀ ν τ ἰ α.

Σημ. — Τὴν πολὺ ἀπλή καὶ μόνη σωστὴ ἐξήγηση ἐτοίγη τοῦ ἀ γ ν ἀ ν τ ἰ α, ἀν καὶ τὴν ἔχω διδάξει ἀπὸ χρόνια τώρα στὴ Γραμματικὴ μου (σελ. 69, § 227), ὁ κ. Χατζηδόσης κάνει πως δὲν τὴν προσέχει ἀκόμα (Γενικὴ γλωσσικὴ σελ. 102 ὑποσημ.) Ἐνὼ μᾶς προσέγει μετὸ παραπάνου, ὅταν εἶναι γιὰ νὰ μᾶς θοίσει (ἸΑθηνᾶς ΚΔ', 325), ἢ γὰρ δείξει πὸ μεγαλύτερη ἀκόμα καλλιγραφία, νὰ ἐπαναλάβει δηλαδὴ τίς ἐτυμολογίες μας γιὰ δικές του, χωρὶς καθόλου νὰ μᾶς ἀναφέρει. (Βλέπε ἐφημερίδα «Ριζοσπάστης» ἀριθ. 876 Δευτέρα 30 Δεκεμ. 1910. σελ. 1, στηλ. 2 - 3.) Ἔτσι κάνει πως ἀγνοεῖ καὶ τὸ ἀλί τοῦ κ. Πολίτη καὶ ἔχει τὴν γεννοσιόδητᾴ νὰ γράφει ἀλῖμα ἀλοῖμονον. Ἀπτὰ διως θὰ τὰ ξαναποῦμε φαρδιά. — Τώρα στὸ προκείμενο.

Ἄλλοι τύποι: ἀ λῖς (μετὸ ἐπιρρηματικὸ ς στὸ τέλος). — ἀ λῖα μετὴν ἀναλογικὴ μεταβολὴ τῆς ἐπιρρηματικῆς κατάληξης σὲ: α' (Γραμ. Φιλ. σελ. 540-41) — πρόβλ. ἐκεῖ — ἐκεῖα, ταχύ — ταχιά, ἀντίκρον ἀντίκρο, — ἀ κόμη — ἀ κόμα, ἔτσι — ἔτσα, κἰ ἀπέκει — κἰ ἀπέκεια, ἡνί — νά, δῆ — δά, ἀ μ μ ἡ — ἀ μ μ ἄ κτλ. (Βλέπε Περίοδ. Παναθη-

ναία ἔτος 1909, Νοεμβρ. 15, σελ. 77). Τέλος τὸ πάγκοινο ἀλιμόνο μου φαίνεται πως ἔχει γίνεῖ ἔτσι: ἀλί μου — ἀλί σὲ μένα — ἀλί μένα, κατόπι κατὰ τὸ σχῆμα σήμερα — σήμερο, ὕστερα — ὕστερο κτλ. εἶπαν καὶ: ἀλίμενα — ἀλίμενο (σώζεται ὁ τύπος στὰ ἰδιώματα) καὶ κατόπι κατὰ ἀφομοίωσιν τοῦ ε σὲ ο: ἀλιμόνο. Τέλος ἀποτρίφθηκε τὸ νόημα τῆς ἀντονιμίας καὶ τὸ ξαναεἶτανε: ἀλιμόνο μου, ἀλιμόνο σὲ μένα. (πρόβλ. οἰκοκὺρης — σπιτονοικοκυρῆς Γραμ. Φιλ. σελ. 392.)

M. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

ΣΕ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ

Ἀφοῦ γινάσκες στὰ μπαξίς
λέω νὰ μὴν τὰ σταματήσ',
μόν' νὰ τραβᾷς κορδέλλα
πενηνταένα καὶ ἐξῆς.

ΟΜΕΡ ΧΑΓΙΑΜ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Σοῦ φέρνω ἐγὼ τῆς Νιότης μου τὴν πρόσχαρην ἡμέρα
μὲς τοῦ γεμίσου τ' ἄνοια τὸν ἄγριον καιρὸ
ἐγὼ μαι ἢ γλυκογέλαστη τοῦ πέλαου θυγατέρα.
Καὶ σοῦ φέρνω ἐγὼ.

Δὲν ἔχω πλοῦτη στὴν ποδιά, μὴ φρωτιά στὰ μάτια
τῆς Γνώσης δὲν ἀνέβηκα ποτὲ τὰ σκαλοπάτια,
δὲ βάνω ἐγὼ στὸ σπίτι μας, ἀγάτη μου, θεμέλιο
ἄλλο ἀπ' τὸ αἰώνιο γέλιο μου, τ' ἀθάνατό μου γέλιο.

Σοῦ φέρνω ἐγὼ τοῦ τόπου μου τὰ μάγια καὶ τὰ μῦρα,
ὄσαι τοῦ φέρνει ἢ θάλασσα στὶς ἡμερὲς ἀχτές
εἰμ' ἢ καλή σου ἢ Μοῖρα,
που δὲ θ' ἀρήσει σύγκραμα στὴ σκέψη σου ποτές.

ΙΟΥΣΤΙΝΑ

SOTTO VOCE

- Ὁ τί μεγάλες, που εἶναι τώρα οἱ μέρες!
- Τὸ κάμα τους βαραίνει σὰ μολόβι...
- Κι ἀνώφελος οἱ γαλανὲς ἐσπέρες
ἢ σκέψη κι ὄλο ἢ σκέψη ὅταν μᾶς θλίβει!
- Ἄσε τὴν νὰ τὴν πάρουνε οἱ ἀγέρες
ὡσὰν κατὸ ἀπὸ φτωχικὸ καλὸβι...
- Ὁ, πόσο συλλογιέμαι τίς φοβέρες
τοῦ χρόνου που περνάει καὶ μᾶς συντρίβει.
- Τὰ νάτα εἶναι μᾶς, μὴ σε μέλει,
τρύγησε ἀπὸ τὰ χεῖλια μου τὸ μέλι.
- Σὰν ἀνθὶ ἀπὸ ροδιά τὰ χεῖλια ἀνοῦνε,
φλογίζονται, διψοῦν κι ὄλο διψοῦνε...
- Κ' ἢ ἀστεῖρευτη πηγὴ μὲς στὶς ψυχές μας:
- Ὁ θεὸ θὰ ξεδιψάσουμε ποτές μας!

ΓΙΑΝΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝΣ